Finansutskottets betänkande 1986/87:22

om granskningen av riksbankens förvaltning år 1986 och dispositionen av riksbankens vinst (förs. 1986/87:13 samt redog. 1986/87:15 och 19)

FiU 1986/87:22

Redogörelserna m.m.

I detta betänkande behandlar utskottet två redogörelser och ett förslag rörande riksbankens verksamhet under år 1986 samt en under allmänna motionstiden väckt motion. De redogörelser och förslag som avses är följande.

Riksbanksfullmäktiges förvaltningsberättelse för år 1986 (redog. 1986/87:15). I berättelsen lämnar fullmäktige en redogörelse för den förda kredit- och valutapolitiken samt för bankens verksamhet i övrigt. Resultatet av en genomförd utvärdering av verksamheten vid s.k. sedeldepåer tas upp i en till berättelsen fogad bilaga.

Riksbanksfullmäktiges förslag om dispositionen av riksbankens vinstmedel för år 1986 (förs. 1986/87:13). Fullmäktige föreslår

1. att ytterligare 3 730 000 000 kr. av 1986 års resultat skall levereras in till statsverket under budgetåret 1986/87 och
2. att 825 807 kr. skall föras över till dispositionsfonden.

Riksdagens revisorers berättelse över granskningen av riksbankens verksamhet under år 1986 (redog. 1986/87:19). Revisorerna tillstyrker att fullmäktige i riksbanken beviljas ansvarsfrihet för sin förvaltning under år 1986 och att riksdagen fastställer riksbankens balansräkning och resultaträkning för år 1986.

Utskottet har som underlag för sin prövning dessutom haft tillgång till de allmänna och särskilda protokoll som i riksbanken förts hos fullmäktige och direktionen under år 1986.

Motionen

I motion 1986/87:Fi806 hemställer Ivar Virgin (m) att riksdagen som sin mening skall ge riksbanksfullmäktige till känna att en utförsäljning av den svenska guldreserven bör ske.

Utskottet

I *motion Fi806* föreslår Ivar Virgin (m) att riksbankens innehav av guld successivt skall säljas ut på den öppna marknaden.

Utskottet får med anledning härav anföra följande. Riksbanken innehar

188 753 kg guld. Detta innehav utgör en del av den svenska valutareserven. På riksbankens balansräkning är guldinnehavet upptaget med 1 168 milj. kr. Guldet har därvid värderats till 6 190.08 kr./kg fint guld vilket är den centralkurs som fastställdes i februari 1973. Värdet motsvarar ca 7 % av det vid senaste årsskiftet gällande marknadsvärdet.

För centralbanker utgör guldinnehav en säkerhet som är avsedd att kunna utnyttjas i sådana kris- och krigssituationer då andra handlingsalternativ inte längre står till buds. Av intresse i detta sammanhang är också att guldtillgångar i allmänhet har varit en mycket god placering sett över en längre tidsperiod. Så t.ex. har i Sverige den genomsnittliga nominella värdestegringen på guld uppgått till 18 % per år under perioden 1971–1987.

Utskottet anser mot denna bakgrund att motion Fi806 inte bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

Utskottet har vid sin granskning av riksbankens förvaltning under 1986 inte funnit något som föranleder särskilt uttalande. I likhet med riksdagens revisorer tillstyrker utskottet därför att fullmäktige beviljas ansvarsfrihet för förvaltningen under år 1986. Utskottet biträder också revisorernas förslag att riksdagen skall fastställa den balansräkning och resultaträkning för år 1986 som finns intagen i riksbankens förvaltningsberättelse. Balansräkningen och resultaträkningen finns även fogad till detta betänkande som *bilaga 1* resp. *2*.

Till årets resultat på 5 354,8 milj. kr. bör i enlighet med fullmäktiges förslag 2 000.0 milj. kr. föras från dispositionsfonden. Av summan bör 7 354,0 milj. kr. levereras in till statsverket medan resterande belopp – 825 807 kr. – bör föras över till dispositionsfonden. Av den föreslagna inleveransen har redan 3 624,0 milj. kr. betalats in till statsverket i form av förskottsleveranser.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motion 1986/87:Fi806,
2. att riksdagen lägger fullmäktiges i riksbanken förvaltningsberättelse för år 1986 (redog. 1986/87:15) till handlingarna,
3. att riksdagen beviljar fullmäktige i riksbanken ansvarsfrihet för förvaltningen av riksbanken under år 1986,
4. att riksdagen fastställer riksbankens i *bilagorna 1 och 2* återgivna balansräkning och resultaträkning för år 1986,
5. att riksdagen beslutar att av riksbankens tillgängliga vinstmedel – 7 354 825 807 kr. – skall 7 354 000 000 kr. levereras in till statsverket under budgetåret 1986/87 och 825 807 kr. överföras till dispositionsfonden.

Stockholm den 23 april 1987

På finansutskottets vägnar

Arne Gadd

Närvarande: Arne Gadd (s), Roland Sundgren (s), Lars Tobisson (m), Christer Nilsson (s), Rune Rydén (m), Lisbet Calner (s), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m), Arne Andersson i Gämleby (s), Kjell A. Mattsson (c), Hans Petersson i Hallstahammar (vpk), Arne Kjörnsberg (s), Marianne Carlström (s), Rolf Kenneryd (c) och Lennart Alsén (fp).

Tillgångar, Mkr

Balans

	1984	1985	1986
Guld och utländska tillgångar			
Guld och valutareserv	33 744	44 644	45 648
Guld	1 168	1 168	1 168
Särskilda dragningsrätter i Internationella valutafonden	1 543	1 982	2 161
Reservposition i Internationella valutafonden	2 166	2 220	2 097
Utländska banker och värdepapper m. m., nettobelopp	28 867	39 274	40 222
Sveriges andel i Internationella återuppbyggnadsbankens grundfond, inbetalt belopp	375	375	375
Övriga	2	3	3
Inhemska tillgångar			
Statspapper	64 542	65 237	88 550
Skattkammarväxlar	29 425	22 225	22 100
Övriga statspapper	35 117	43 012	66 450
Utlåning	1 363	6 621	4 790
Banker	546	5 857	4 149
Allmänheten	817	764	641
Skiljemynt	108	153	–
Checkar och postväxlar	59	2	1
Övriga	67	1 955	3 706
Summa	100 260	118 990	143 073

Anm. Inom linjen förda poster 1986: 299 Mkr

räkning

Skulder, Mkr

	1984	1985	1986
Utländska skulder			
Nettotilldelning av särskilda dragningsrätter i Internationella valutafonden	2 064	2 190	2 039
Övriga	436	293	1 425
Inhemska skulder			
Utelöpande sedlar och mynt	46 520	48 095	55 869
Sedlar	46 520	48 095	54 050
Mynt	–	–	1 819
Checkräkning	1 715	1 670	9 435
Staten	139	92	25
Banker, kassakrav	930	618	8 078
Banker, övrigt	–	–	4
Övriga	646	960	1 328
Särskilda räkningar	12 953	28 204	36 215
Konton för investering m. m.	6 215	10 338	10 576
Särskilda investeringskonton	4 307	6 745	2 634
Förnyelsekonton	–	–	3 993
Likviditetskonton för företag	1 927	7 750	10 991
Likviditetskonton för kommuner	–	2 272	7 008
Exportdepositionskonton	504	1 099	1 013
Övriga	61	208	366
Värderegleringskonto för valutor	8 000	5 000	4 700
Värderegleringskonto för svenska statspapper m. m.	5 000	7 000	7 000
Eget kapital			
Grundfond	1 000	1 000	1 000
Reservfond	500	500	500
Dispositionsfond	15 121	17 010	19 169
Årets resultat	6 890	7 820[1]	5 355
Summa	100 260	118 990	143 073

[1] 1985 års resultat fastställt av riksdagen med ändring av fullmäktiges förslag

Resultaträkning

Mkr

	1984	1985	1986
Utländska rörelsen			
Ränteintäkter	2 519	3 356	3 780
Räntekostnader	– 182	– 209	– 163
Kursdifferenser	1 944	–3 181	– 316
Övriga inkomster	7	–	–
Inhemska rörelsen			
Ränteintäkter av statspapper m. m.	6 135	6 751	9 534
Ränteintäkter av utlåning till banker m. m.	919	2 435	595
Räntekostnader	– 212	– 881	–1 560
	11 130	8 271	11 870
Förvaltningsintäkter	6	20	38
Förvaltningskostnader	– 278	– 337	– 474
Extraordinära kostnader	–	–	–1 998
Resultat före bokslutsdisposition	10 858	7 954	9 436
Bokslutsdisposition			
Avsättning till/ianspråktagande av värderegleringskonto för valutor	–2 000	3 000	300
Avsättning till värderegleringskonton för svenska statspapper	–2 500	–2 000	–
Upp/nedskrivning av statspapper m. m.	532	–1 134	–4 381
Årets resultat	6 890	7 820[1]	5 355

[1] 1985 års resultat fastställt av riksdagen med ändring av fullmäktiges förslag.